

IT-TIELET SENA L-ISTUDJI SOĊJALI (Ġenerali) Il-Hin: Siegħa u nofs

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Din il-karta tal-eżami fiha SITT Taqsimiet (A, B, C, D, E u F). L-istudenti jridu jwiegħbu t-Taqsimiet KOLLHA. Il-marki għal kull Taqsima jidhru bejn il-parentesi. L-istudenti jridu jwiegħbu Taqsima F fuq karta separata.

Taqsima A: Imla l-vojt billi tagħzel il-kelma t-tajba.

identità Maltija	ir-reklam	il-kultura	ix-xogħol	xogħol volontarju
il-libertà	valuri	ċittadini globali	id-diskriminazzjoni	il-pluraliżmu
komunità	kurattiva	sahħa soċjali	sahħitna	mass midja

- _____ hija l-mod t'għajxien ta' poplu, li fost l-oħrajn tinkludi l-valuri, it-tradizzjonijiet u t-twemmin.
- Dieta tajba, l-eżerċizzju u stil ta' ħajja tajjeb għandhom jgħinu sabiex inkunu b'_____.
- _____ jirreferi għal diversità ta' gruppi soċjali bl-ideat differenti tagħhom, iżda li jkollhom l-istess opportunitajiet, drittijiet u dmirijiet.
- _____ hija l-kapaċità tal-individwu li jagħmel dak li hu ta' għid għalih u għall-oħrajn.
- Il-bandiera Maltija u l-lingwa Maltija huma karatteristiċi tal-_____.
- Bħala _____ għandna naħdmu biex id-dinja tkun aħjar għall-gid ta' kulhadd.
- _____ huwa dak li jagħmlu hafna persuni fis-soċjetà mingħajr hlas.
- Permezz tal-_____ persuna tista' twassal messaggġ lil hafna nies f'daqqa.
- Il-ġenerożità u l-onestà huma _____ li jgħinu lill-bnedmin ikunu ta' karattru sod, kuntenti u ta' għid għall-oħrajn.
- _____ huwa forma ta' komunikazzjoni, li l-funzjoni tiegħu hija li tipperswadi lin-nies biex jixtru.

11. _____ huwa mezz ta' ghajxien li permezz tieghu kun _____ jkun qieghed jaqla' l-flus.
12. _____ tirreferi ghal kif in-nies igibu ruhhom ma' ta' madwarha _____.
13. _____ tmur kontra d-drittijiet fundamentali tal-bniedem.
14. Wiehed mid-dmirijiet ta' c-cittadin huwa li jipparteċipa fl-attivitajiet tal-_____.
15. Iċ-ċentri tas-saħħa u l-isptarijiet jipprovdu saħħa _____.

(15-il marka)

Taqsima B: Aghzel billi timmarka t-tweġiba t-tajba.

1. **L-etika tax-xogħol tikkonsisti minn**
 - a) persuni mingħajr xogħol li qed ifittxu impjieg
 - b) sett ta' valuri bbażati fuq il-bżulija u d-diligenza
 - c) xoghlijiet differenti
2. **L-email hija**
 - a) grupp soċjali
 - b) liġi stabbilita mis-soċjetà
 - c) posta elettronika
3. **Normi soċjali huma**
 - a) regoli li jmexxu l-għemil u l-imġiba tal-bniedem fis-soċjetà
 - b) regoli miktuba
 - c) id-drittijiet ta' kull individwu
4. **Il-produzzjoni tinkludi**
 - a) postijiet li fihom in-nies jistgħu jsibu x-xogħol
 - b) attivitajiet li jinvolvu l-produzzjoni ta' oġġetti differenti
 - c) awtoritajiet differenti
5. **Identità Ewropea tfisser li jien**
 - a) ċittadin Malti u Ewropew
 - b) ċittadin Malti biss
 - c) m'għandi l-ebda drittijiet
6. **Is-soċjetà hija**
 - a) il-proċess li bih tagħraf kif għandek tghix mal-oħrajn
 - b) grupp ta' familji li jghixu fl-istess lokal
 - c) organizzazzjoni ta' gruppi u individwi mibnija fuq normi u liġijiet
7. **Rwol huwa**
 - a) riskju ta' saħħa
 - b) is-sehem li wiehed irid jagħti fil-grupp li jkun fih
 - c) drawwa Maltija

8. **Valuri ċiviċi huma**
- il-prinċipji li jgħinu liċ-ċittadini jirrispettaw lil pajjiżhom
 - post fejn il-libertà tal-kelma ma teżistix
 - il-prezz tas-suq
9. **Soċjetà konsumerista tfisser**
- persuni li ma jagħtux każ tar-reklami
 - persuni li jagħtu servizz lis-soċjetà
 - soċjetà li tagħti importanza lill-ġid tal-bniedem
10. **Liema minn dawn hi l-aktar forma qadima ta' mass midja?**
- il-gazzetta
 - it-televiżjoni
 - ir-radju

(10 marki)

Taqsim C: Immarka jekk hux VERU jew FALZ u għid għaliex.

- Il-Korporazzjoni għax-Xogħol u t-Taħriġ (I-ETC) għandha r-rwol li tħarreg persuni qieghda.
VERU/FALZ
Għaliex? _____
- Ix-xogħol jgħinna biex niltaqgħu ma' persuni oħra.
VERU/FALZ
Għaliex? _____
- Ir-rizorsi u l-materja prima biex nipproduċu l-prodotti ma jispiċċaw qatt.
VERU/FALZ
Għaliex? _____
- Is-soċjetà tistenna li ċ-ċittadini tagħha jkunu kapaċi jieħdu telfa.
VERU/FALZ
Għaliex? _____
- Bħala konsumatur responsabbli, meta mmur nixtri nistenna li tal-ħanut jagħtini basket tal-plastik.
VERU/FALZ
Għaliex? _____

(10 marki)

Taqsim D: Aqra din is-silta li ġejja u wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA dwarha.

Il-mass midja għandhom il-potenzjal li jinfluwenzaw mhux biss l-istil ta' ħajja li n-nies jgħixu, iżda wkoll is-saħħa tagħhom. Is-saħħa ta' persuna m'għandha qatt tigi mċekkna jew imwarrba. Tant hu hekk li s-saħħa qed tingħata importanza kbira fl-iżvilupp soċjoekonomiku ta' pajjiż. Il-kura tas-saħħa titqies bħala dritt fundamentali tal-bniedem. Il-mass midja jistgħu jkunu sorsi importanti ta' informazzjoni biex l-individwi jkunu responsabbli u jgħollu l-livell ta' saħħithom.

Mistoqsijiet

1. Semmi **ŻEWĠ** tipi ta' mass midja li b'xi mod jaffettwaw il-ħajja tiegħek. Spjega kif dan jinfluwenzawk.

 (4)
2. Spjega kif persuna għandha tkun responsabbli biex ikollha livell tajjeb ta' saħħa.

 (3)
3. Taħseb li r-reklami li naraw fuq il-mass midja jgħinuna biex nieklu tajjeb? Għaliex?

 (2)
4. X'tifhem bil-frażi **saħħa holistika**?

 (2)
5. Għaliex taħseb li l-Gvern Malti qed jipprovdi servizzi tas-saħħa b'xejn liċ-ċittadini tiegħu?

 (3)
6. L-immigranti irregolari jingħataw kura b'xejn fl-isptarijiet tagħna. Taħseb li dan hu sewwa? Għaliex?

 (3)
7. Semmi **ŻEWĠ** isptarijiet li għandna f'Malta u ddeskrivi s-servizzi ta' kura li dawn jipprovdu.

 (4)

8. Ghaliex il-pajjizi li qed jiżviluppaw għad m'għandhomx servizz tajjeb f'qasat importanti bħas-saħħa?

(4)
(25 marka)

Taqsim E: Wieġeb dawn il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin.

1. Kif il-mass midja qed jinfluwenzaw lis-soċjetà?

(5)

2. Bħala ċittadin għandi diversi reponsabbiltajiet x'naqdi. Semmi **HAMES** eżempji mill-hajja ta' kuljum biex turi kif ahna nistgħu nkunu ċittadini responsabbli.

(5)

3. X'tifhem bil-frazi *time management* (il-prattika ta' kif jitqassam il-ħin)?

(5)

4. L-edukazzjoni hija l-bażi biex il-konsumaturi jkunu jafu d-drittijiet taghhom. Semma d-drittijiet oħra li għandek int bħala konsumatur.

(5)
(20 marka)

Taqsim F: Aghzel WAHDA minn dawn it-temi u ikteb madwar 170-200 kelma dwarha fuq karta separata.

1. L-ekonomija hi maqsuma f'setturi differenti. Spjega kull wieħed minn dawn.
2. Iddiskuti kif il-mass midja jghinu fil-proċess tal-globalizzazzjoni.
3. Id-dmirijiet ta' persuna jharsu d-drittijiet taċ-ċittadini l-oħra. Iddiskuti.
4. Persuni differenti jharsu lejn ix-xogħol b'mod differenti. Iddiskuti.

(20 marka)

Total tal-karta: 100 marka